

ЕТНОБОТАНИКАТА И СЪВРЕМЕННОТО АГРАРНО ОБРАЗОВАНИЕ В БЪЛГАРИЯ

Десислава Димитрова ¹, Цветанка Райчева ²

¹ Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания – БАН, dessidim3010@gmail.com

² Аграрен университет – Пловдив, raicheva@abv.bg;

Етноботаниката е интердисциплинарна научна област, която се основава на понятия и методи от природните и обществените науки за проучване и оценка на традиционните ползвания на растенията в бита на хората. Тя обединява голямо разнообразие от теми и проблеми: търсене на нови лекарства и храни от растения, окултуряване на диви растения, различни начини за изучаване и предаване на традиционните знания за растенията и тяхната роля в бита на местните общности.

Знания за традиционната употреба на растителни ресурси се предават от едно поколение на друго. Често зависимостта на местното население от растителните ресурси, особено в икономически изостнали райони, се игнорира. Много от въпросите, които са във фокуса на общественото внимание, политиката и индустрията, като нови подходи към храната, източници на енергия, медикаменти и др. са свързани с етноботанически проучвания. В тази връзка научните направления, свързани с проучването и утилизирването на тези знания имат приоритетно значение в наши дни.

НАУЧЕН ЕФЕКТ ОТ ЕТНОБОТАНИЧЕСКИТЕ ПРОУЧВАНИЯ

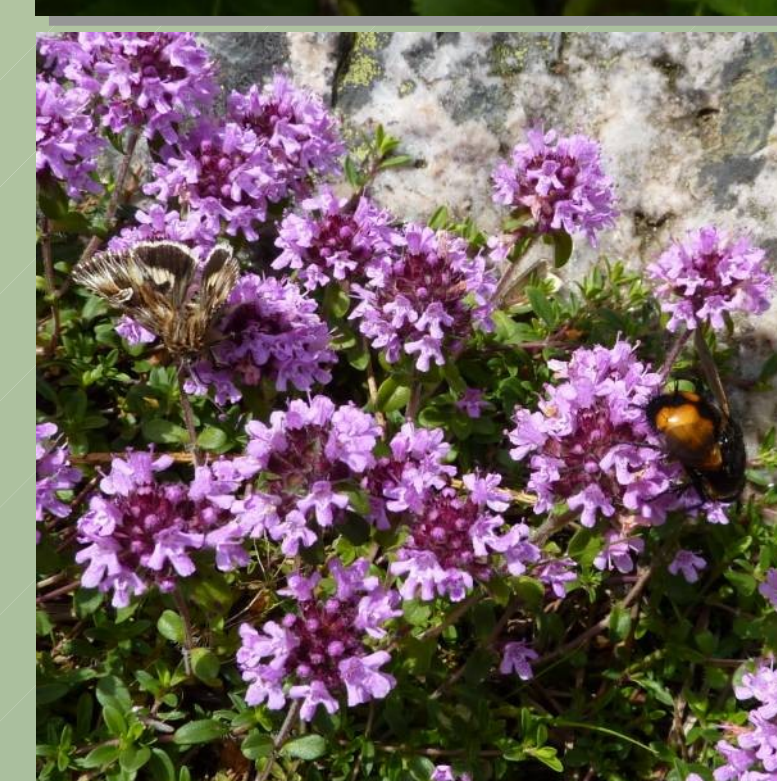
- Разработването на съвременни подходи за детайлното проучване на поминъка на местните общности, специфичните особености на ландшафта, флората и растителността в определени райони, тяхното консервационно значение, инвентаризация на растителното генетично разнообразие, надеждно съхраняване и бърз достъп до събраните данни;
- Преодоляване на пропуските в етноботаническите изследвания на Балканите, стимулиране на културния обмен и разработване на стратегия за бъдещи съвместни действия.
- Създаване на работни групи между учени и представители на различни заинтересовани страни – НПО, бизнес и др., както и обмен на студенти, особено в рамките на Балканския п-ов и повишаване на интереса към етноботаниката като научна дисциплина.
- Опазване на местния пейзаж - традиционни форми на земеделие, инвентаризация и анализ на популациите на местните диворастящи растения и културни сортове, подпомагане на управленски решения в защитени територии и зони от Натура 2000.

СОЦИАЛЕН ЕФЕКТ ОТ ЕТНОБОТАНИЧЕСКИТЕ ПРОУЧВАНИЯ

- Пряко ангажиране на местните общности в изследователския процес, което ще направи събраните данни и постигнатите резултати достъпни за тях.
- Преосмисляне на значението на бита и културата на местните общности като възможност за развитие на туризма.
- Включване на резултатите от етноботаническите изследвания в анализи на възможностите за местен бизнес на базата на растителните генетични ресурси, засилване на туристическото търсене и интерес към нови дестинации и диверсификация на туристическия продукт в територии с неблагоприятни условия и недобре развита инфраструктура.
- Подпомагане на ефективното реализиране на международни приоритети като запазването на местните общности и тяхната култура (чл. 8j на Конвенцията за биологичното разнообразие) или запазването нематериалното културно наследство в селските райони.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Етноботаниката може да се разглежда като научна основа на социална стратегия за предоставяне на резултати от научни изследвания на местни общности и други заинтересовани страни с цел ефективно икономическо и екологосъобразно управление и опазване на природните ресурси. Като отговор на нарастващата необходимост от устойчиво използване на растителните ресурси, развиването на етноботаниката като научно направление у нас е необходимо, преди естествените местообитания, местните култури, както и земеделските и гастрономически познания на местните общности да се унищожат напълно.

ETHNOBOTANY AND MODERN AGRARIAN EDUCATION IN BULGARIA DESSISLAVA DIMITROVA, TSVETANKA RAYCHEVA

Abstract

Nowadays, there is a strong interest towards modern topics and tools in all aspects of the higher education. The ethnobotanical science provides approaches that are relevant to the needs for sustainable development of rural areas in Bulgaria and strengthens the links between biological and cultural diversity in the country. Ethnobotanical research can be summarized as follows: study of local varieties as a source for adapted and enduring planting material in areas with unfavourable climatic condition; study of local gastronomic knowledge and the use of local cultivated and wild plants and its implementation in the development of tourist animation in rural areas; use of the local natural resources for the development of small-scale food industries in parts of Bulgaria that are lacking behind economically.